

kos svojoj brojnosti, nisu imali, niti imaju, ozbiljnu težnju ka formiranju sopstvene države: “Romi su i na svome prvom svjetskom kongresu 1971. godine nedvosmisleno odbacili zamisao o stvaranju romske nacionalne države i proklamirali privrženost romanistanu u romskim srcima”, navodi Brka. Možda su upravo zbog ovakvog poimanja “državnosti” Romi i danas izloženi svim vidovima diskriminacije jer je ono u potpunoj suprotnosti s, još uvijek, dominantnim konceptom nacionalne države kao neraskidive veze “krvi i tla”.

U konačnici, mogli bismo zaključiti da Romi svoju državu doživljavaju pjesnički, a to je vjerovatno i razlog zbog kojeg se pjesnik Amir Brka odlučio pozabaviti njihovom sudbinom.

Međutim, iako su empatija i emocija sigurno bile osnovne vodilje prilikom odabira istraživačke teme, kompletan proces prikupljanja, analiziranja i interpretiranja podataka utemeljen je na svim postulatima historijske nauke. Studije o Nisimu Albahariju i tešanjskim Romima definitivno su pokazale da Amir Brka, nije samo jedan od najznačajnijih pjesnika na ovim prostorima već i vrlo uspješan historičar, iako nema formalno obrazovanje iz ove oblasti. Ostaje nada da ovo nije kraj Brkinog putovanja po prošlosti, te da ćemo uskoro uživati u novoj studiji koja će ponovo iz zaborava izvući nekog tragičnog revolucionara ili još tragičniju marginalizovanu populaciju.

Mirza Džananović

Džemail Ibranović, *Porodica Korkut*. Travnik: Elči Ibrahim-pašina medresa u Travniku, 2022, 312.

Tokom 19. stoljeća mnogi politički procesi su se dešavali u evropskom dijelu Osmanskog Carstva. Početkom stoljeća, veliki broj ustanaka koji su potresli Osmansko Carstvo u velikoj mjeri su uticali i na stanje u Bosni. Prvenstveno su značajno uticali ustanci

u Srbiji i Albaniji, a naročito docniji ustanak Husein-kapetana Gradašćevića koji je krvavo ugušen te je u narednih nekoliko desetljeća centralna vlast aktivno učestvovala u slabljenju lokalnih elita. Posebno je bila pogođena lokalna elita u Bosni koja je u

značajnoj mjeri bila desetkovana, bilo to otuđivanjem imovine ili čak pogubljenjem njenih uglednih članova.

Drugi vid slabljenja bile su migracije unutar Osmanskog Carstva, ali i migracije unutar Bosne. Jedna od porodica koja je migrirala unutar Bosne, čak i šire, je porodica Korkut. Ova porodica, odnosno njeni poznatiji i ugledniji članovi migrirali su u tri pravca. Prvi je bio usmjeren prema Anadoliji, konkretnije Izniku, drugi prema Zvorniku i treći prema Travniku. Tema knjige *Porodica Korkut* autora hfz. dr. Džemaila Ibranića se konkretno bavi posljednjom od ove tri grane porodice Korkut, onom nastanjenom u Travniku.

Ova knjiga prvobitno je nastala kao magistarski rad Džemaila Ibranića, odbranjen na Fakultetu islamskih nauka Univerziteta u Sarajevu. Autor ove studije je hfz. dr. Džemil Ibranić koji obnaša dužnost imama Sulejmanije džamije u Travniku, poznatije kao Šarena džamija. Upravo zbog te geografske povezanosti, autor je poseban akcenat stavio na potomke Derviš Muhameda Korkuta, odnosno rodonačelnika travničkih Korkuta.

Autor svoju knjigu započinje jednim kraćim uvodom i predgovorom koji imaju funkciju pregleda literature

i osvrta na autorovo istraživanje prošlosti porodice Korkut. Iako je Ibranić dao opsežan spisak radova i knjiga koje je koristio prilikom izrade ove knjige, pojedine novije studije o porodici Korkut i njenim određenim pojedincima nisu uvrštene. Najvjerovatnije je knjiga dugo bila u tehničkoj pripremi i čekala štampu pa je u međuvremenu došlo do objavljivanja novih studija.

Knjiga se može podijeliti u nekoliko dijelova. Prvi dio je historijski uvod u kojem Ibranić generalno govori o historiji porodice Korkut prije dolaska u Travnik, ali i prvim generacijama koje su živjele u Travniku. Drugi dio, ujedno i najveći, posvećen je trojici istaknutih članova porodice Korkut u 20. stoljeću: Besimu Korkutu, Dervišu A. Korkutu i Dervišu M. Korkutu, ali autor piše i o Sakibu Korkutu, u znatno manjoj mjeri. Treći dio, ujedno i završni, sadrži zaključak i razne priloge studiji.

Kao što je već spomenuto knjiga započinje hronološki i daje historijski prikaz porodice Korkut: od boravka u Nevesinju pa do njihove migracije u druge krajeve Osmanskog Carstva, s posebnim akcentom na granu koja je završila u Travniku. Posebno, autor se osvrnuo na vjer-

sku ulogu porodice Korkut prilikom dolaska u Travnik i njenog rodonačelnika Derviša Muhameda Korkuta poznatog i kao Sidi. Taj period ujedno se poklapa s uspostavom austro-ugarske vlasti u Bosni i Hercegovini i periodom Prvog svjetskog rata te Ibranović daje jedan osvrt na ta turbulentna vremena za konzervativne elemente bosanskohercegovačkog društva i način na koji su oni prebrodili te promjene. Ovo je, ujedno, i uvod za glavni dio njegove knjige jer slične opaske i elemente autor je uočio i povezoao s periodom u toku i nakon Drugog svjetskog rata.

Dok je prvi dio knjige imao hronološki karakter, drugi dio je zasnovan na komparativnoj analizi tri spomenuta člana porodice Korkut: Besima, Derviša A. i Derviša M. Analiza je veoma jednostavno napravljena tako što su date prvenstveno biografske činjenice ova tri člana porodice Korkut, a kasnije je predstavljen i kompariran njihov vjerski, akademski, kulturološki te intelektualni doprinos bosanskohercegovačkoj zajednici. Isto tako, u ovom dijelu dat je i kraći osvrt na četvrtog člana porodice Korkut – Sakiba koji je bio značajno aktivan u sferi politike između dva svjetska rata. S druge strane, autor je predstavio doprinos Besima Korkuta u prevođenju

mnogobrojnih orijentalnih rukopisa i književnih dijela, a vrhunac njegovog prevodilačkog rada je i danas značajan prijevod Kur'ana.

Što se tiče Derviša M. Korkuta autor se osvrće na njegov značajan doprinos kulturi i održavanja kulturološkog naslijeđa Bosne i Hercegovine i njenih naroda. Posebno se osvrće na njegov doprinos spašavanju Sarajevske hagade i dugogodišnji rad u Muzeju grada Sarajeva te rad u oblasti medicine i zdravstva s ciljem suzbijanja alkoholizma. Autor je također dosta pažnje posvetio Dervišu A. Korkutu ili Ibnul-Ajnu čiji najznačajniji doprinos je bio u oblasti vjerskih nauka i u prevođenju mnogobrojnih radova s raznih jezika.

Ovaj pristup autora veoma je detaljan i iscrpan te je zbog toga u djelu moguće pronaći dosta značajnih informacija i detalja vezanih za mišljenje ovih Korkuta po pitanju zdravlja, alkohola, ovisnosti, kulture, vjere, nauke i mnogih drugih važnih segmenata života. Nažalost, pred kraj knjige i u posljednjim dijelovima rada, Ibranović počinje da u velikoj mjeri prepričava same radove, bez detaljnije analize i komparacije. Kao rezultat ovog pristupa, tekst na posljednjim stranicama knjige postaje suhoparan i repetitivan, za razliku

od prethodnog dijela koji sadrži relevantniji pristup što daje interesantniji i pregledniji sadržaj.

Posljednji dio knjige sadrži *Zaključak* u kojem autor predstavlja doprinos Besima, Derviša A, Derviša M. i Sakiba Korkuta u raznim poljima i naukama: od religijskih i humanističkih do medicinskih, kao i njihov doprinos kulturi i kulturnom naslijeđu te aktivnom učestvovanju u prevođenju orijentalnih rukopisa. Također, daje do sada njihovu najkompletniju bibliografiju te prilaže i njihov značajan arhivski materijal u vidu faksimila: fotografija, pisama

i diploma, uključujući njihovu transkripciju i tekst. Na samom kraju, nalazi se iscrpan indeks imena i toponima te izvori i literatura korištena prilikom pisanja knjige.

Ova knjiga predstavlja značajan i važan doprinos izučavanju porodica i pojedinaca koji su dali enorman doprinos razvoju Bosne i Hercegovine. Jedna od tih porodica koja je dugo vremena bila zanemarena, je, upravo, i porodica Korkut. Ovim djelom dat je značajan poticaj reafirmaciji njihovog rada i podsticanje na njihov doprinos široj zajednici.

Omer Merzić

Nikola Mijatov, *Sport u službi socijalizma: Jugoslovensko iskustvo 1945–1953*. Beograd: Čigoja štampa, Institut za savremenu istoriju, 2020, 507.

Krajem 19. i tokom 20. stoljeća sport se pozicionirao kao značajan kulturni i društveni fenomen. Razvojem sportskih disciplina razvile su se i nauke poput sportske medicine, sportskog novinarstva i druge. Zahvaljujući sve većoj popularnosti i masovnosti sport je postao sredstvo za ostvarivanje drugih ciljeva koji

nisu primarno vezani za razonodu, popunjavanje slobodnog vremena ili takmičenje. Adolf Hitler i Benito Mussolini su međunarodne sportske manifestacije zloupotrebljavali za širenje nacizma i fašizma. U komunističkom bloku, ideolozi su isticali borbu protiv profesionalizma u sportu, ali ideja svestranog socijalističkog čovjeka